فەیسەڵ هەمەوەندی

قەڵا زادە

«ئەوان هەموو دەربارەی من قسە دەکەن، بەڵام کەسێ بیر لە من ناکاتەوە..!!»

زەردەشت

کەس بۆی نەبوو هەواڵی ئەو ئێوارەیەی قەڵا بەدرۆ بخاتەوە. یا گومانی لێ بکا. ئێمە وەک ئەوەی خوومان بەگەمەی هەواڵبازییەوە گرتبێ، سووسەی هەموو قسەیەکمان دەکرد، ئامبازی هەموو خەبەر و دەنگۆیەک دەبووین. لەگەڵ خۆرهەڵهاتندا، ئەم شارە دەبێتە بازارێکی یەکجار گەورە بۆ پێشبرکێی هەموو جۆرە قسەیەک و هەواڵێکی نوێ.

لەمێژە شار لە چاوەڕوانی هەواڵێکدایە، چاوەڕوانی (پەیک)ێکین لە خۆرهەڵاتەوە. خۆرهەڵات دەنگۆی هەموو سەرفرازییەکانی پێیە. بە هاتنی کەسێک لە ژوورووەوە کەیفخۆش دەبووین، هەر زوو دەکەوتینە سۆراخی هاتنەوەی کوێستانچییەکان، ئەوانەی

هەژانێکیان بۆ ژیانەوەی شار پێیە. ئەگەر چی چاوەڕوان نەبووین بەو شێوەیە هەواڵەکە بڕسکێ، بەڵام پێشبینیی خەبەرێکی لە پڕتاومان دەکرد، هەڵایەک بنێتەوە.

ئێدی هەواڵەکە وا رسکا:

((باڵدارێ.. بەقەد یەک باڵەفڕەی کۆتەر، لەسەر قەڵا نیشتووەتەوە..!!

ئێوارەیەکی درەنگ نەبوو هەواڵەکە بەشاردا بڵاوبووەوە. هەراو هوریای خەبەرەکە، شاری بەقەد بوومەلەرزەیەک هەژاند. کەس نەیدەزانی بەختی قەیرەیی شارە لە بۆ زەماوەند، یا هەڵایەکی تری حەساوگرەکانە لە درۆی سپی بۆ ئەو خانمە دڵشکستە. دەنگۆی هاتنەوەی "پەیک"ێکیش نەبوو، بەپەرۆشی خەبەرەکە بووین، کەس ئامادەنەبوو بۆ بەدەنگەوەچوونی هەواڵەکە بۆ رۆژی دواتر دوا بخات. خەڵکی لە هەموو لایەکی شارەوە بە هەڵەداوان بۆ بەردەم قەڵا دەچوون. رۆژ رۆژی چلورەفرۆش و تۆوفرۆش و جگەرەفرۆش بوو، ئەمان ئەزموونێکی زۆریان لە قۆستنەوەی رووداوی لەناکاودا هەبوو، هەموو قسەیەکیان بەلەز تاوتوێ دەکرد، هەر ئەمانیش بوون..ترش و خوێیان بەقسەوە دەکرد، تا زۆرتر قەرەباڵغی بێ، زۆرترین دەستکەوتیان هەبێ.

ئەگەر دەنگۆی باڵدارێکی وا گەورە لە شارێکی تر هەواڵێکی پڕ لە گومانە و سەد دەر سەد ناچێتە ئەقڵەوە. وەلێ لەم شارە، قەڵا هەموو ئەو سەرکوزشتە ئەفسانەیەی لە خۆدا وەشاردووە، کە سەدان ساڵە پێوەی دەناڵێ، خەڵکیش بەردەوام لە سووسەی بە خەبەربوونیەوەن.

«بەوەڵا.. ئەگەر ئەسحابە نەبێ، شەخسێکی موبارەکە و هەستاوەتەوە..!!»

ئەمە قسەی دوو ئافرەت بوو، بەدەم ڕێوە بۆ یەکیان دەکرد. هاوڕێکەیشی هەڵیدایە و وتی:

– بەخوا خوشکە.. دوێنێ شەو خەوم بە قەڵاوە بینی، نوورێک لە مەرقەدەکەی دانیال پێغەمبەر بەدەرکەوت، هەموو دونیای رووناک کردەوە..!

– وەی بە قوربانت بم پێغەمبەری نەوجوان.

– نزر بێ، ئەو کوڕەم سەرهەڵبدات و بگەڕێتەوە، گایەکی بۆ بدەم بەئەرزا..!

– خەبەرێکی هەر نەبوو..؟!

– نە بەخوا، بەڵکو ئەمە خوایە لەسایەی........

– مەترسە، مادام نزرت کردووە، خێر ئەبێ ئینشاڵڵا.

شـڕۆڤەی زۆربەی زۆری بۆچوونەکانمان لەمەڕ باڵدارێکی وا گەورەوە.. وەک سەودا و مامەڵەیەکی ناوەخت بوو بۆ بە شوودانی گەورە کچێ. کۆمەڵێک پێیان وابوو، ئەگەر دەستێک لە

پشتی هەواڵەکەوە نەبێ، غایەلەی ئەوەیان دەکرد شێتێک هەواڵەکەی بڵاوکردبێتەوە. ئەمە شرۆڤەی پیاو ماقووڵ و ریش چەرموو ودنیا دیدەکان بوو، کە لە باپیرانەوە ئەو حیکمەتەیان پێ راستبوو کە دەڵێ «قسە یا لە شێت یا لە نەزان..!». بەدیوێکی تر خەڵکی هەڵوەلای بینینی ئەو باڵدارە بوون، وەک بەدواداچوونی ئەو سەرگوزشتە ئەفسانەییەی لەناو قەڵادا لە دێرزەمانەوە وەشاردراوە.

لە سیلەی دوو پیاوی عەرەب.. کە بۆ هەمان مەبەست هاتبوون، گوێم لێ بوو دەیانگوت:

– ممکن اتکون ایناصور..؟!*

– لا، موستەحیل. والحک های الحچی موخالی..!!

– قەسدەک نازلین ئەل.....

–ئی ی ی، عەفیە وسەڵت.

زیڕەی مناڵێک رایەڵی قسەکانی پێ قاچیم، دیاربوو لە قەرەباڵغیەکە ئازاری پێ گەیشتبێت، یا ورکی بە چلورەوە گرتبێ. دایکی بەنیو قەرەباڵغیەکەدا هەر پەلکێشی دەکرد، ئەویش لە زیڕەی خۆی نەدەکەوت.

ئەو حەشاماتەم بینی کە لە پاینی قەڵا ئاپوورەیان بەستبوو، قەرەباڵغیەکە لە ئەقڵا نەبوو، دەرزیت هەڵدابا بەزەوی نەدەکەوت. جەماوەرەکە کە شەپۆلی دەدا، لە دوورەوە وەک ئەوە وابوو.. قەڵا بەکێش بکەن. پێشتر کەس بیری بۆ لای قەڵا نەدەچوو، وا بەو حەشاماتەوە لە حزووری راوەستن، ئەمە وێڕای تێڕوانینی هەر یەکە بە ئاراستەیەکی جیاواز لە راوبۆچوون لە مەڕ پیرۆزیی قەڵاوە.

– هەبێ و نەبێ.. هێلکەی پێیە و، لێرە شیاوتر نابینێ لەسەر هێلکەکەی کڕ بکەوێ..!!

– چۆن..؟!

– ئەی ئەو ساڵەت لە بیرچوو کە ویستیان دارەکەی قەڵا ببڕنەوە، خوێنی دادا..!!

– ئەوە درۆ بوو

– گوایە ئەمەیان راستە..؟ وا هەموومان تەشریفمان بۆ هێناوە..!!

– ئای چەند چەقەچناوەی.. لێگەڕێ بزانین چۆن بن دەناتەوە

– هەروەک لافاوی هەموو ساڵێکی خاسە، قوڕاو و لیتاو و زەرعاتی گوندەکان و دار و دەوەن رادەماڵێ و چۆڕێ ئاویش بۆ خاسە جێ ناهێڵێ.

لەولاتر کەسێک شرۆڤەی شوومی باڵدارەکەی خستبووە گەڕ

– پێموایە لە ویرانەیەک دەگەڕێ، بیخاتە ژێر رکێفی خۆیەوە..!

– جا با واشبێ، یانی چی؟!

– کوڕی باوکم.. بیرتان لەوە نەکردووەتەوە چی ئەخوا چی ناخوا، ئێ خۆ ماقووڵیش نییە بەرد و دار بخوا..!

–..........

– بە کوردیەکەی زوحاکێکی ترمان لێ پەیدا دەبێ..!

ئەوانەی خەبەرەکەیان پێ گران بوو، کۆمەڵێ مشەخۆر و بێویژدانی شار بوون، تا بەرژەوەندییەکانیان کاڵ نەبێتەوە، بەقسەیەکی تر دەیانگوت:

– ئێمە لە مێژە لە چاوەڕوانی هەواڵێکداین، خۆ ئەگەر نیاز خراپ بێ، ئەوا قەڵا لەژێر پێیدا تەخت دەکەین، ئیتر لە کوێ سوکنا دەکات..!

بیرو بۆچوونەکانمان وەک گەڕانەوەی کەسێک بوو لە بەرەکانی جەنگ، ئێمە سۆراخی سەرکەوتنمان لێ دەکرد،"ئەو" تا ئێمە لێی نەچینە گومانەوە کە لە هەڵاتوویەکی بەرەکانی جەنگ دەچێ، هەموو ئەگەرەکانی بردنەوەی شەڕی بۆ داهێنابن.

لەم مەتەڵانە زۆرن، رۆژانە لە چاخانە و لە ناو پاس و لە سەرەی نان و لەبەر پەنجەرەی فەرمانبەرانی شاردا، سەدان قسەی وا دەکرێ، بەڵام بەقەد هەڵبەستەی قسەیەکی بێ سەرو بەری وەک هەواڵی ئەم باڵدارەی سەر قەڵا نین، کە سەرجەم خەڵکی ئەم شارەی هێناوەتە سەر شەقام و هیچیشی پێوە دیار نییە. «شەڕ نانەوە لە دەستبەتاڵی باشترە». ئەمەش ئەوحیکمەتەیە دەستبەتاڵیمان دەباتەوە لای رابردوویەکی دووری پەژمووردەیی و نائومێد. لە دێرزەمانەوە شەڕ بۆ قەڵا دەکەین، ئەویش وەک پیرەمێردێکی خرف لە پاڵ دیواری مزگەوتێکدا مەرگ ماتەڵی کردووە.

لە شوێنی ئەم حەشاماتە، پار بوو لە کارەساتێکی دڵتەزێندا خەڵکێکی زۆر.. تێکشکێنران.

بەقەڵاوە هەموو ئەو شەهیدانەمان بینی بەدەم رەنگێکی سوورباوی وەک لای خۆرئاوای ئەم شارە رۆحیان لەبەر داماڵرا. ئەوم بینی زۆر بەشپرزەییەوە باوشی بە خاکدا کردبوو، زۆر نەبوو لە هەندەران گەڕابووەوە، زۆرجار دەیگووت «گەڕەکە پڕ چڵپاوەکانی ئێرە، هەموو بەهشتی غوربەت دێنێ» ئەو کاغزەم خوێندەوە کە لە سیلەیدا کەوتبوو، پێدەچوو بناغەی قەسیدەیەک بێ نووسیبێتی:

لەوێ دوو نەمامی قەراخ ئاوێ.. سووسەی ئەوەیانە کەی خۆر هەڵدێ..

لێرە شووشەکانی دڵ بەدەم گڤەی باوە دەشکێن..

لەولاتر کەرخۆرێ گۆرانی بۆ گیانەڵانی بوونەوەرێک دەڵێ

شار بەسەر پشتی ماسییەوەیە.. خزە خۆ ناگرێ

ئەو کچەی پرە لە مراز.. بێ چەتر لە ژێر بارانێکی بەخوڕدا چاوەڕوانە

لەودیوی تەلبەندەکان.. کەسێک ماوە و دەنگی بەکەس ناگا.

خۆر بە تەواوی ئاوانەبووبوو، لاجانگی قەڵا بەدیوی خاسەدا، سوور هەڵگەڕابوو، کەمێک بەلای لێڵبووندا دەچوو، چپەچپ کەوتە ناو جەماوەرەوە. بەزمەکە کەوتە دەم مناڵان، برێ مناڵی چەتوون لە سیلەی پیاوێکی ریش چەرموودا کردیان بە هەڵا، هەر وەک ئەوەی باڵدارەکە وەدەر کەوتبێ.

–ئەرەوەڵڵا.. ئەوەتا.. ئەوەتا

دوای دەستڕێژێ پێکەنین.. پیاوە ریش چەرمووەکە لە فیکەی خۆی تێ گەیشت و هەڵیدایە و وتی:

– دەک بە نەعلەت بن بۆ چ منداڵێکن.. هەی حەرامزادانە.

سەرنجی خەڵکەکەی دەوروبەری کابرا کە بەدوادا هاتنەوە، بە برێ لە زەردەخەنە و سەربادانی گاڵتەجارییەوە، ئێشێکیان پێ گەیاند، بێدەنگ خۆی لە شوێنێکی تری قەرەباڵغیەکە وەشارد.

یەک دوو هەرزەکار لەتەک برێ ئافرەت هەڵایەکی عاشقبازانەیان بەسەریاندا هەڵدا.

ئەگەر چی ئافرەتەکان ناخیان پڕبوو لە جنێو، وەلێ بۆ ئەوەی حورمەتیان کاڵ نەبێتەوە.. ناچار بوون جنێوەکانیان قووت دەن. ئێدی هەر کەسە و وریایی خۆی لێخستە گەڕ، نەبادا ببێتە مەخسەرەی هەڵایەکی لە ناکاو. چەند ئافرەتێ خۆیان لە نادیاریەکەوە مەڵاس دابوو، بۆ ئەوەی هەر یەکەو مشتێ گڵی قەڵاکە بخاتە ژێر عاباکەیەوە، ئەویش موفەڕکە و.. پێ دەچێ ژنان زووتر درکی پێ بکەن.

هەموو لە خەونێکی بێسەرو بەرمان دەکرد، هەر یەکەو بۆ مەبەستێکی تایبەت ناسرەوتنێ بارەکەی بۆ شرۆڤەیەک رادابوو. هەر لەوێ لەریزی پێشەوەی بازنەی پیاوماقووڵان گوێم لێ بوو دەیانگوت:

– دەبێ بە هاتنی ئەم باڵدارە.. پێشبینی ئەوەش بکەین، رەنگە باڵداری تریش بە دوایدا بێ، یان

– یان..چی؟

– یان ئەوەتا ڕێی ون کردووە و لێرە نیشتووەتەوە

نارەحەتی بە هەموو لێکدانەوەیەکدا شۆڕی دەکردینەوە. مەتەڵێک بەردەوام لە هزرماندا ئاوێزان بوو. لە حەیبەتدا سەرەڕۆییمان بە هەموو ڕێیەک دەسپارد. هەموو ئەو ساڵانەی رابردوو پشتاو پشت تەنها گوێگر بووین، لەو خورافاتانەی داپیرە قەڵا، تا درەنگێ لەوێ ماینەوە، بێئومێدی کۆڵی پێ دەداین و بڕ بڕ دەگەڕاینەوە ماڵەکانمان. وەلێ هەندێ هەر سووربوون لەسەر ئەوەی خەبەرەکە درۆ نییە و، پێیان وایە باڵدارەکە بۆ خۆ وەشاردنەوە بە قەڵادا ڕۆچووە.

بەر لەوەی شڕو شیتاڵی خەیاڵەکانم تووڕ دەمە دووی خۆم و بیرۆکەیەکی بەربڵاوتر بۆ چیرۆکەکەم داهێنم، بۆ دواجار ئاوڕم لە قەڵا دایەوە، وەک ئەوەی قسەیەکی زۆری پێ بێ، دەیویست ئەو ڕۆژەم بۆ باس بکات، کە هەموو ئەو بریندار و شەهیدانەی لە ناکاو و لە ناو خۆڵ و خاکدا خەڵتانی خوێن بوون، تێکشکێنران، گوناهە لەبیرچنەوە. ئەویشم بینی لە دەروازەیەکەوە لەسەر قەڵا بە دووباڵی گەورەوە، دەفڕی و دەنیشتەوە، ئەو دەمە گوێم لەو قەسیدەیە بوو، کە بە تەواوی هەژاندمی:

هەستم بە غایەلەی ترسێک کرد، ترسێک وەک ئەوەی لە خەونێکی جەنجاڵدا پیاماندا دەچزێ. لەپڕ دەستێک شانی گرتم، ترسام.. زۆریش ترسام، بەقەد ئەوەی باڵدارەکە شانی گرتبم ترسام، کە ئاوڕم دایەوە هاوڕێیەکی خۆم بوو، وتی:

– پارە نەدەی.. داومە..!

هاوڕێکەم بیرۆکەکەی پێ قاچیم کە لەناو پاسەکەدا بەدەم هەڤپەیڤینی ئەو دوو ئافرەتەی بەردەمم، کە لە کارەساتی تەقینەوەکەی بەردەم قەڵا دەدوان.

لە پاینی قەڵا و لە گۆشەنیگایەکی چاومەوە بۆ دروستی و نادروستی شوێنەواری هەواڵەکە دیقەتی قەڵام دا. قەڵا.. لە پیاوێکی بەساڵاچووی نوستووی دەکرد، لە دنیادا مەیلی هیچی نەمابێ، تا بەخەبەر بێ.

....

* شرۆڤەی دایەلۆگە عەرەبییەکە

– تۆ بڵێی ئەمە دیناسوور بێ..؟!

– نەخێر.. مەحاڵە، وەلێ ئەم قسەیە بێ هۆ نییە..!!

– مەبەستت ئەوانەی وا لە هاتنە خوارەوەن،شۆر....

– ئافەرین، ئێستا تێگەیشتیت